

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 77/20
Luksemburgā, 2020. gada 25. jūnijā

Spriedums lietā C-24/19
A. u.c./*Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen*

Iepriekšējs ietekmes uz vidi novērtējums ir jāveic attiecībā uz pašu rīkojumu un apkārtrakstu, kurā ir paredzēti vispārīgi nosacījumi pilsētplānošanas atļaujas vējturbīnu uzstādīšanai un ekspluatācijai izsniegšanai

Ar 2020. gada 25. jūnija spriedumu A u.c. (Vējturbīnas Ālterā un Nēvelē) (C-24/19) Tiesas virspalāta lēma par to, kā ir jāinterpretē Direktīva 2001/42 par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu¹, sniedzot būtiskus precizējumus par pasākumiem, attiecībā uz kuriem ir jāveic šajā direktīvā paredzētais novērtējums, kā arī par sekām, ko rada novērtējuma neveikšana.

Tiesā šis lūgums sniegt interpretāciju tika iesniegts saistībā ar strīdu starp kādas teritorijas, kas atrodas E40 automaģistrāles tuvumā Ālteras un Nēveles pašvaldību teritorijā un kas ir paredzēta vēja parka iekārtošanai, iedzīvotājiem un *Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen* (Flandrijas apgabala teritoriālās plānošanas departamenta Austrumflandrijas nodaļas reģionālais pilsētībūvniecības ierēdnis, Beļģija) par to, ka šī iestāde ir izsniegusi pilsētplānošanas atļauju piecu vējturbīnu uzstādīšanai un ekspluatācijai (turpmāk tekstā – “strīdīgā atļauja”). Strīdīgā atļauja tika izsniegta 2016. gada 30. novembrī ar noteiktiem nosacījumiem, kas ir paredzēti Flandrijas valdības rīkojumā, kā arī apkārtrakstā par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju.

Lai pamatotu prasību atcelt strīdīgo atļauju, kas ir iesniegta *Raad voor Vergunningsbetwistingen* (Atļauju strīdu izskatīšanas padome, Beļģija) (turpmāk tekstā – “valsts tiesa”), prasītāji it īpaši atsauca uz Direktīvas 2001/42 pārkāpumu, jo netika veikts rīkojuma un apkārtraksta, pamatojoties uz kuriem atļauja tika izsniegta, ietekmes uz vidi novērtējums. Strīdīgās atļaujas izdevējs – tieši pretēji – uzskatīja, ka saistībā ar attiecīgo rīkojumu un apkārtrakstu šāds novērtējums nav jāveic.

Savā spriedumā Tiesa atgādināja, ka Direktīva 2001/42 attiecas uz plāniem un programmām, kā arī uz to grozījumiem, ko ir izstrādājusi vai pieņēmusi kādas dalībvalsts iestāde, ciktāl tie ir “prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem”². Turklāt pienākumam veikt konkrēta plāna vai programmas ietekmes uz vidi novērtējumu tā izvirza nosacījumu, ka šajā tiesību normā paredzētais plāns vai programma var būtiski ietekmēt vidi³.

Pirmkārt, runājot par jēdzienu “plāni un programmas, kas prasīti saskaņā ar normatīviem vai administratīviem aktiem”, Tiesa atzina, ka šajā jēdzienā ietilpst rīkojums un apkārtraksts, kurus ir pieņēmusi kādas dalībvalsts federālās vienības valdība un kuros abos ir ietverti dažādi noteikumi par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju.

No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka par “prasītiem” šīs direktīvas izpratnē un tās piemērošanas nolūkā ir jāuzskata plāni un programmas, kuru pieņemšana ir noteikta valsts normatīvajos aktos, kuros ir paredzētas iestādes, kuru kompetencē ir tos pieņemt, un to izstrādes

¹Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2001, L 197, 30. lpp.).

²Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkts.

³Direktīvas 2001/42 3. panta 1. punkts.

procedūra⁴. Tādējādi pasākums ir jāuzskata par “prasītu”, ja pasākuma pieņemšanas pilnvaru juridiskais pamats ir šāda rakstura tiesību norma, pat ja vārda tiešā nozīmē nepastāv nekāds pienākums minēto pasākumu izstrādāt⁵.

Pēc iesniedzējtiesas un Apvienotās Karalistes valdības aicinājuma pārskatīt šo judikatūru Tiesa vispirms uzsvēra, ka Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkta otrajā ievilkumā paredzētā nosacījuma attiecināšana tikai uz tiem “plāniem un programmām”, kuru pieņemšana ir obligāta, radītu risku šim jēdzienam piešķirt nenozīmīgu piemērojamību un neļautu saglabāt šīs tiesību normas lietderīgo iedarbību. Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā situāciju dažādību un valsts iestāžu prakses nevienmērīgumu, plānu vai programmu pieņemšana un to grozīšana bieži vien nav ne vispārīgi noteikta, ne arī atstāta pilnīgi kompetento iestāžu rīcības brīvībā. Turklāt augsts vides aizsardzības līmenis, kādu ir paredzēts nodrošināt ar Direktīvu 2001/42, nosakot, ka plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, atbilst Līgumu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas prasībām vides aizsardzības un kvalitātes uzlabošanas jomā⁶. Šādus mērķus varētu apdraudēt šaura interpretācija, kas var ļaut dalībvalstij atbrīvoties no pienākuma veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, izvairoties plānu vai programmu pieņemšanu padarīt obligātu. Visbeidzot, Tiesa ir norādījusi, ka plaša “plānu un programmu” jēdziena interpretācija atbilst Savienības starptautiskajām saistībām⁷.

Pēc tam Tiesa pārbaudīja, vai attiecīgais rīkojums un apkārtraksts atbilst Direktīvas 2001/42 2. panta a) punkta otrajā ievilkumā paredzētajam nosacījumam. Šajā ziņā tā norādīja, ka rīkojumu Flandrijas valdība ir pieņēmusi kā Beļģijas federālās vienības izpildvaras iestāde saskaņā ar tiesību aktos paredzētu pilnvarojumu. Turklāt apkārtrakstu, kura mērķis ir noteikt kompetento iestāžu rīcības brīvību, arī ir izdevusi Flandrijas valdība, un ar to tiek grozīti šī rīkojuma noteikumi, tos paplašinot vai atkāpjoties no tiem, ar nosacījumu, ka tiek veiktas pārbaudes, kas ir jāveic valsts tiesai attiecībā uz tā precīzu juridisko raksturu un precīzu tā saturu. Tādējādi Tiesa secināja, ka rīkojums un – ar nosacījumu, ka tiek veiktas šīs pārbaudes, – apkārtraksts ietilpst jēdzienā “plāni un programmas”, ciktāl tie ir jāuzskata par “prasītiem” Direktīvas 2001/42 izpratnē.

Otrkārt, runājot par to, vai rīkojumam un apkārtrakstam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši Direktīvai 2001/42 tāpēc, ka tiem var būt būtiska ietekme uz vidi, Tiesa atzina, ka šie akti, kuros abos ir ietverti dažādi noteikumi par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju, tostarp pasākumi, kas attiecas uz aizēnojumu, drošību, kā arī trokšņa standartiem, ir vieni no tiem, attiecībā uz kuriem ir jāveic šāds novērtējums.

Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka attiecīgajā rīkojumā un apkārtrakstā ietvertie priekšraksti par vējturbīnu uzstādīšanu un ekspluatāciju ir pietiekami būtiski un tiem ir pietiekami nozīmīga piemērošanas joma, lai noteiktu nosacījumus, kādiem bija pakļauta atļaujas izsniegšana vēja parku, kuru ietekme uz vidi ir nenoliedzama, ierīkošanai un ekspluatācijai. Tā precizēja, ka šādu interpretāciju nevar atspēkot apkārtraksta īpašais juridiskais raksturs.

Treškārt un pēdējokārt, runājot par iespēju saglabāt šo tiesību aktu un atļaujas – kas ir izdoti, pārkāpjot Direktīvu 2001/42, – sekas, Tiesa atgādināja, ka dalībvalstīm ir pienākums novērst šāda Savienības tiesību pārkāpuma nelikumīgās sekas. Tiesa uzsvēra, ka, ņemot vērā Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas prasību, tikai tā izņēmuma kārtā un primāru tiesiskās drošības apsvērumu dēļ var noteikt izstumšanas seku – kādas rada pārkāptā Savienības tiesību norma – īslaicīgu apturēšanu, ciktāl valsts tiesiskajā regulējumā valsts tiesai ir ļauts saglabāt zināmas šādu aktu sekas strīdā, kuru tā izskata. Līdz ar to Tiesa nosprieda, ka tādā situācijā kā šajā gadījumā aplūkotā valsts tiesa var saglabāt rīkojuma un apkārtraksta, kā arī tādās atļaujas sekas, kas ir izsniegta, pamatojoties uz tiem, tikai tad, ja valsts tiesības tai to atļauj strīdā, kuru tā izskata, un gadījumā, ja šīs atļaujas anulēšana varētu būtiski ietekmēt energoapgādi – šajā gadījumā

⁴Tiesas spriedumi, 2012. gada 22. marts, *Inter-Environnement Bruxelles u.c.* (C-567/10, 31. punkts); 2018. gada 7. jūnijs, *Thybaut u.c.* (C-160/17, 43. punkts), kā arī 2019. gada 12. jūnijs, *Terre wallonne* (C-321/18, 34. punkts).

⁵Tiesas spriedums, 2018. gada 7. jūnijs, *Inter-Environnement Bruxelles u.c.* (C-671/16, 38.–40. punkts).

⁶LES 3. panta 3. punkts, LESD 191. panta 2. punkts un Pamattiesību hartas 37. pants.

⁷Kas it īpaši izriet no Konvencijas par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, kas tika parakstīta Espo (Somija) 1991. gada 26. februārī, 2. panta 7. punkta.

Beļģijā –, un tikai laikposmā, kas ir absolūti nepieciešams, lai novērstu šo prettiesiskumu, un attiecīgajā gadījumā šis novērtējums ir jāveic valsts tiesai.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gítte Stadler ☎ (+352) 4303 3127